

Przedmiot: Wiedza o kulturze	Klasa: I
Nauczyciel: Marek Chorzewski	Tygodniowy wymiar godzin: 2
Program nauczania: 449/2012	Poziom: podstawowy

Zakres materiału wraz z przybliżonym rozkładem terminów prac klasowych:

Lekcja organizacyjna: Zapoznanie z Przedmiotowym Planem Pracy – prezentacja zakresu wiedzy o kulturze.

1. **Pojęcie kultury:** natura a kultura; istota człowieczeństwa; definicje kultury; funkcje kultury; nauki o kulturze;
2. **Aspekty i kategorie kultury:** społeczny, podmiotowy, zewnętrzny; przestrzeń, czas, ciało, zachowanie.
3. **Układy i typy kultury:** trzy układy kultury; podziały kultury; zjawiska współczesnej kultury; kontakt z kulturą.
4. **Komunikacja kulturowa:** znaki, symbole i kody; rozwój mediów kultury
5. **Powtórzenie: Teoria kultury**
6. **Praca klasowa: Teoria kultury**
7. **Sztuka i dzieło sztuki:** rozwój pojęcia sztuki; status artysty; cele i funkcje sztuki; dzieło sztuki i kanon piękna.
8. **Historia sztuki:** malarstwo, rzeźba i architektura – przegląd epok i kierunków i ich charakterystyka.
9. **Sztuka na progu współczesności:** malarstwo, rzeźba i architektura XX wieku.
10. **Sprawdzenie wiadomości: rozpoznamy epoki**
11. **Malarstwo:** współczesne cechy i kierunki; analiza i interpretacja obrazów.
12. **Rzeźba:** współczesne cechy i kierunki; analiza i interpretacja obrazów.
13. **Architektura:** współczesne cechy i kierunki; analiza i interpretacja obrazów.
14. **Powtórzenie:** współczesna architektura i sztuki plastyczne.
15. **Praca klasowa: współczesna architektura i sztuki plastyczne.**
16. **Sztuka użytkowa:** współczesne style wzornictwa; kryteria opisu i oceny.
17. **Nowe praktyki sztuki:** sztuki pogranicza; techniki artystyczne; strategie działań twórczych; nurty poszerzające granice sztuki.
18. **Muzyka:** historia muzyki i język muzyki.
19. **Współczesne odmiany muzyki:** gatunki, nurty i główni reprezentanci.
20. **Sprawdzenie wiadomości: rozpoznamy gatunki i nurty muzyki współczesnej.**
21. **Teatr - świat sceny:** historia teatru; teatr współczesny i jego rodzaje; spektakl teatralny i jego omówienie.
22. **Fotografia siła obrazu:** rodzaje i nurty fotografii; formy fotografii; forma i treść fotografii.
23. **Film – magia obrazów:** gatunki i nurty filmowe; rodzaje filmów; analiza i interpretacja wybranego filmu.
24. **Telewizja – funkcje i formy programów tv:** cechy tv, przekaz telewizyjny, misja i oddziaływanie; wartości a popularność.
25. **Powtórzenie:** sztuki multimedialne
26. **Praca klasowa:** sztuki multimedialne.
27. **Reklama jako dziedzina sztuki:** funkcje reklamy, rodzaje reklamy, język perswazji.
28. **Kultura Internetu:** cechy medium, technologie komunikacyjne, nowe zjawiska kulturowe; zagrożenia.
29. **Oblicza Internetu:** analiza wybranej formy komunikacji lub sztuki cyfrowej.
30. **Potoczne praktyki kulturowe:** kultura życia codziennego i jej cechy, role kulturowe i kulturowa tożsamość.

Wymagania merytoryczne:**I. KLUCZE DO KULTURY:****1. Pojęcie kultury:**

Uczeń zna i rozumie pojęcia: kultura, homo sapiens, ens sociale, homo religiosum, homo faber, homo ludens, homo symbolicus; etnografia, etnologia, antropologia kulturowa, socjologia kultury, kulturoznawstwo;

Uczeń potrafi: wymienić cechy odróżniające człowieka od natury; omówić definicję kultury; scharakteryzować funkcje kultury i dziedziny kultury.

2. Aspekty i kategorie kultury:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: aspekt kultury, artefakt, sacrum, profanum, cykliczność i linearność czasu, tabu.

Uczeń potrafi: rozróżnić trzy aspekty istnienia kultury (społeczny, podmiotowy i zewnętrzny); scharakteryzować role kategorii kultury w życiu człowieka: przestrzeń (intymna, osobista, społeczna, publiczna), czas, ciało (higiena, ideał piękna, symbolika), zachowanie (naturalne, kulturowe, kulturalne) i tabu.

3. Układy i typy kultury:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: układ kultury (pierwotny, instytucjonalny, masowy, ICT); epoki kultury i style; kultura elitarna i egalitarna, alternatywna i kontrkultura, subkultura;

Uczeń potrafi: omówić cechy i formy socjalizacji w kolejnych układach; wymienić nazwy epok kulturowych; rozróżnić czynniki wpływające na zróżnicowanie kultury; omawia zjawiska współczesnej kultury (homogenizacja kultury; macdonaldyzacja, kultura instant („fast food, fast sex, fast car”), postmodernizm, komercjalizacja).

4. Komunikacja kulturowa:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: komunikacja, znak, symbol, kod, medium,

Uczeń potrafi: omówić środki komunikacji kulturowej, rodzaje mediów i ich rozwój oraz charakterystykę; współczesne media kultury.

5. Sztuka i dzieło sztuki:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: techné, sztuki mechaniczne i wyzwolone; sztuki piękne, sztuki plastyczne, sztuki wizualne i multimedialne; dzieło sztuki; kanon piękna i wartości estetyczne.

Uczeń potrafi: wyjaśnić cele sztuki (docere, movere, delectare, katharsis, nobilis), omówić funkcje sztuki (estetyczną, ekspresyjną, impresyjną, poznawczą, symboliczną, kultową, użytkową i ludyczną).

6. Historia sztuki:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: cywilizacje wschodu, antyk, Bizancjum, romanizm, gotyk, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, historyzm, realizm, impresjonizm, symbolizm, secesja,

Uczeń potrafi: wskazywać główne cechy epok i kierunków oraz rozpoznawać przykłady dzieł sztuki.

7. Sztuka na progu współczesności

Uczeń zna i rozumie pojęcia: fowizm, kubizm, futurizm, ekspresjonizm, abstrakcjonizm, dadaizm, de stijl, bauhaus, art. Deco, surrealizm, konstruktywizm, socrealizm,

Uczeń potrafi: wskazywać główne cechy epok i kierunków oraz rozpoznawać przykłady dzieł sztuki.

II. WSPÓŁCZESNA KULTURA I SZTUKA

1. Malarstwo:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: ekspresjonizm abstrakcyjny, (informel, taszczym); pop-art.; minimalizm; hiperrealizm; neoekspresjonizm, postmodernizm; street art; transawangarda; język malarstwa: kompozycja, perspektywa, kolor i światło, konwencja; temat i tytuł; klucz interpretacyjny; sens lub wrażenie.

Uczeń potrafi: rozróżnić kierunki współczesnego malarstwa; omówić wybrany obraz na podstawie analizy i interpretacji.

2. Rzeźba:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: abstrakcjonizm, syntetyzm, ekspresjonizm, pop-art.; sztuka kinetyczna; minimalizm; realizm, hiperrealizm; postmodernizm; język rzeźby: kompozycja, proporcje, forma i kształt; tworzywo i technika; typy rzeźb; styl i konwencja; konteksty, temat i tytuł; znaczenie.

Uczeń potrafi: rozróżnić kierunki współczesnej rzeźby; omówić wybrane dzieło na podstawie analizy i interpretacji.

3. Architektura:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: styl międzynarodowy; brutalizm; strukturalizm; metabolizm; postmodernizm; dekonstruktywizm; high-tech; ekologizm; blob; język architektury: plan i układ; bryła i przestrzeń; wielkość i proporcje; elementy zewnętrzne i wewnętrzne; materiał; kontekst; funkcja; symbolika.

Uczeń potrafi: rozróżnić nurty współczesnej architektury wskazując ich charakterystyczne cechy; wskazuje przykłady; omawia wybraną budowlę.

4. Sztuka użytkowa:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: styl skandynawski; antydesign; wzornictwo radykalne, pop-design; minimalizm; ekologia; high-tech; postmodernizm; dekonstruktywizm; wzornictwo organiczne; ergonomia. **Uczeń potrafi:** rozpoznawać charakterystyczne cechy nurtów oraz wpływ wzornictwa na kulturę codzienną (wystrój wnętrz, wyposażenie; aktywność).

5. Nowe praktyki sztuki:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: asamblaż; environment; instalacje; akcjonizm; happening; performance; body art.; konceptualizm; artepovera; land art.; mail art.; video-art.; sztuka wirtualna. **Uczeń potrafi:** omawiać powyższe praktyki oraz planować własne działania; wskazywać możliwe sposoby interpretacji tych działań oraz ich społeczne cele.

6. Muzyka:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: formy muzyczne(chorał gregoriański, trubadur, madrygał, chanson, oratorium, fuga, suita, sonata, koncert, symfonia, uwertura, etiuda, kaprysy, kantata; pieśń, piosenka, ballada, serenada, rapsodia, hymn, psalm, msza, pasja, requiem); tańce (ludowe, towarzyskie), melodia, agogika, dynamika, rytm. **Uczeń potrafi:** omówić krótko historię muzyki na przestrzeni epok, wskazać charakterystyczne cechy muzyki klasycznej.

7. Współczesne odmiany muzyki:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: : dodekafonia, aleatoryzm, muzyka eksperymentalna, minimalizm; blues, jazz, rhythm and blues, soul, pop, rock and roll, rock, folk, reggae, heavy metal, funk, disco, hip-hop, muzyka elektroniczna, punk, grunge. **Uczeń potrafi:** rozpoznać przykłady kierunków i gatunków.

8. Teatr - świat sceny:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: teatr polityczny (faktu, verbatim), teatr absurdu, teatr alternatywny (ubogi), teatr nowych brutalistów; teatr plastyczny i teatr lalek, teatr muzyczny (opera, musical), balet i teatr tańca, teatr medialny (TV, radiowy); scenografia, choreografia, charakteryzacja, rekwizyty, muzyka, oświetlenie i dźwięk; transfiguracja i gra aktorska. **Uczeń potrafi:** omówić krótko historię rozwoju teatru; posługiwać się pojęciami z języka teatru.

9. Fotografia siła obrazu:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: heliografia, talbotypia, dagerotypia, piktorializm, fotografia reportażowa, wizualizm, naturalizm, konceptualizm, inscenizacja, fotografia użytkowa (moda, reklama), cyfrowa; kadrowanie; ustawienia: czas, przysłona, ogniskowa, czułość. **Uczeń potrafi:** omówić krótko historie rozwoju technik i form fotografii; wykonać własną fotografię i omówić ją; wskazać środki artystyczne stosowane w fotografii; interpretować wybrane zdjęcia;

10. Film – magia obrazów:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: klasyczne kino narracyjne, włoski neorealizm, kino autorskie, polska szkoła filmowa, młodzi gniewni, nowa fala, postmodernizm, kino komercyjne, kino niezależne, film animowany. **Uczeń potrafi:** omówić wpływ kierunków sztuki na film; wyjaśnia cechy filmu współczesnego; wyjaśnia techniki zdjęciowe i składniki warsztatu filmowego; omawia i recenzuje film.

11. Telewizja – funkcje i formy programów tv

Uczeń zna i rozumie pojęcia: tv publiczna i komercyjna; kanały tematyczne, VOD, Web-streaming; edutainment, infotainment, real tv; faction genre; talk-show; reality show; makeover; talent show; seriale. **Uczeń potrafi:** omówić pokrótce rozwój TV; wyjaśnić cechy współczesnej TV; wskazać funkcje przekazu telewizyjnego na przykładzie wybranych programów; omówić wybrany program tv.

12. Reklama jako dziedzina sztuki:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: promocja, reklama; SLB, AIDA; spot reklamowy; perswazja; slogan; blok reklamowy; zwiastun filmowy.

Uczeń potrafi: wyjaśnić funkcje reklamy; wskazać rodzaje środków perswazji stosowanych w reklamach tv; wskazać plusy i minusy reklam.

13. Kultura Internetu:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: www; hipertekst; kultura hiperlinku; interaktywność; portal; netgeneracja; kultura Web 2.0; tagowanie, RSS, podcasting, Wikipedia; blogosfera; czat. **Uczeń potrafi:** wskazać cechy Internetu i porównać strony i portale.

14. Oblicza Internetu:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: open access, creative commons, free software, open source. **Uczeń potrafi:** omówić jego wpływ na kulturę i społeczeństwo; wyjaśnić problem ochrony praw autorskich; wyjaśnić zagrożenia internetowe;

15. Potoczne praktyki kulturowe:

Uczeń zna i rozumie pojęcia: rytuał; savoir-vivre; dresscode; typy zachowań kulturowych; pozycja i rola społeczna; rekwizyty; subkultury. **Uczeń potrafi:** omówić pokrótce przemiany historyczne wybranych praktyk kulturowych; scharakteryzować elementy opisujące potoczne praktyki kulturowe.

Podręczniki obowiązkowe: Spotkania z kulturą. Podręcznik do wiedzy o kulturze dla liceum i technikum.

Zalecane dodatkowe pomoce dydaktyczne:

Wymagania formalne: zeszyt ucznia.

Frekwencja: minimum 50%, aby być klasyfikowanym; ponad 90% gwarantuje ocenę pozytywną.

Formy sprawdzania wiadomości:

- Prace klasowe poprzedzone lekcją powtórzeniową, zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem,
- Kartkówka może odbyć się bez zapowiadania i obejmuje 3 ostatnie jednostki lekcyjne, może mieć formę testu, czas jej trwania jest nie dłuższy niż 15 minut,
- Odpowiedź ustna lub praca na lekcji

Inne źródła oceny do wyboru przez nauczyciela:

- praca domowa,
- referaty i prezentacje uczniowskie
- udział w konkursach lub olimpiadach przedmiotowych,
- projekty przedmiotowe lub interdyscyplinarne
- wykonywanie pomocy szkolnych,

Uwagi o ocenianiu: uczeń raz w semestrze może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to zapowiedzianych prac kontrolnych i kartkówek), jeżeli z przyczyn usprawiedliwionych uczeń nie może przystąpić do pracy kontrolnej z całą klasą, to powinien uczynić to w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (w przeciwnym razie otrzyma ocenę niedostateczną).